

ГАЗЕТА
1918 ЙИЛ
21 ИЮНДАН
ЧИҚА БОШЛАГАН

СССР УЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС Марказий назорат комиссиясининг пленими тўғрисида АХБОРОТ

14 июль куни Москвада КПСС Марказий назорат комиссиясининг пленуми бўлди, пленум ташкилий масалани кўриб чиқди.

Пленумда КПСС Марказий назорат комиссиясининг президиуми қуйидаги таркибда сайланди:
КПСС Марказий назорат комиссиясининг раиси — В. К. Пуго.

КПСС Марказий назорат комиссиясининг раисининг ўринбосари — Е. Н. Махов.

КПСС Марказий назорат комиссиясининг президиумининг аъзолари:

Д. Г. Анавас — Арманистон Компартияси Ижевск район комитетининг биринчи котиби

А. Г. Бобоев — Туркменистон ССР Фанлар академиясининг президенти

М. О. Бахтадзе — Тбилис мовут комбинати парткомининг котиби

Г. Г. Веселков — Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби

Э. Д. Дуйшеев — Қирғизистон Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари

Е. А. Елисеев — КПСС Марказий назорат комиссиясининг масъул котиби

Е. Г. Ежиков-Вобохонов — Қозғоғистон Компартияси Жезказган область комитетининг биринчи котиби

Ш. М. Нўлдосов — Ўзбекистон Компартияси Назорат-тафтиш комиссиясининг раиси

А. П. Клауден — Латвия Компартияси Марказий Комитетининг котиби, Латвия Компартияси Рига шаҳар комитетининг биринчи котиби

М. И. Козин — Молдова Компартияси Назорат-тафтиш комиссиясининг раиси

К. М. Кубилюс — Литва Компартияси Марказий назорат-тафтиш комиссиясининг раиси

А. Л. Радугин — Москва биринчи соат заводининг соат йиғувчиси

А. А. Санчуковский — Минск «Горизонт» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори

П. П. Тодоров — Харьков трактор заводи парткомининг котиби

Р. В. Фейзуллаев — Озарбайжон ССР халқ таълими министри

Шу билан КПСС Марказий назорат комиссиясининг пленуми ўз ишини тугаллади.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

№ 162 (20. 729)

1990 йил 17 июль, сешанба

Баҳоси 3 тийин.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СИЁСИЙ БЮРОСИ

КПСС Марказий Комитетининг
Бош котиби

Михаил Сергеевич ГОРБАЧЕВ

Михаил Сергеевич Горбачев 1931 йил 2 мартда Ставрополь ўлкасининг Красногвардейское районидagi Привольное қишлоғида деҳқон оиласида туғилган. 13 ёшда вақтинчалик билан колхозда, 15 ёшдан эса машина-трактор станцияси комбайнчисининг ёрдамчиси бўлиб ишлаган. М. В. Ломоносов номидаги Москва давлат университети ҳуқуқшунослик факультетини (1955 йил) ва сирдан Ставрополь қишлоқ ҳўжалиги институтининг иқтисод факультетини (1967 йил) тамомлаган.

Университетни тамомлаганидан кейин ўз юртида, Ставрополь ўлкасида — аввалги ҳуқуқшунослик ихтисоси бўйича ишлади, бироқ тез орада комсомол ишига кўтарилди. 1962 йил март-

да Ставрополь территориал-ишлаб чиқариш колхоз-совхоз бошқармасининг партия ташкилотчиси этиб сайланди; ўша йилнинг декабрида эса КПСС ўлка комитети партия органлари бўлимининг мудири қилиб тасдиқланди. 1966 йил сентябрда Ставрополь шаҳар партия комитетининг биринчи котиби этиб сайланди. 1968 йил августидан КПСС Ставрополь ўлка комитетининг иккинчи котиби лавозимида ишлади. 1970 йил апрелида эса биринчи котиб қилиб сайланди.

1978 йилда КПСС Марказий Комитетининг котиби. 1979 йилда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига номзод қилиб сайланди. 1980 йил октябрда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига ўтказилди. 1985 йил мартда КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби қилиб сайланди.

1988 йил октябрдан — СССР Олий Совети Президиумининг Раиси. 1989 йил май ойидан — СССР Олий Советининг Раиси бўлиб ишлади. 1990 йил мартда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти лавозимида сайланди. 1990 йил 10 июлда КПСС XXVIII съездида яна КПСС Марказий Комитетининг Бош котиби этиб сайланди.

Бир қанча давлат мукофотлари сазовор бўлган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий
бюросининг аъзоси

Миколас Мартинович БУРОКЯВИЧЮС

1927 йилда Литва ССР Алитус шаҳрида туғилган, литвалик. 1946 йилдан КПСС аъзоси. Вильнюс давлат педагогика институтини, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Иқтисодий фанлар академиясини тугатган. Тарих фанлари доктори, профессор. Меҳнат фаолиятини 1942 йилда Удмуртия АССР-даги заводда ишчи бўлиб бошлаган. 1944 йилдан бўён

комсомол ва партия ишида: Вилнавиш уезд комсомол комитетининг котиби, уезд партия комитети бўлим мудирининг ўринбосари, Литва Компартияси Марказий Комитетининг сектор мудири, Вильнюс шаҳар партия комитетининг бўлим мудири бўлган. 1963 йилдан — Литва Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институтининг катта илмий ходими, инженер-қурилиш институтининг кафедра мудири, педагогика институтининг профессори.

1989 йилдан — Литва Компартияси (КПСС ҳаракат дастуридаги) муваққат Марказий Комитетининг котиби. 1990 йилдан эса — унинг биринчи котиби. 1990 йил апрель ойида Литва Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби этиб сайланди.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси этиб сайланган. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий
бюросининг аъзоси

Гиви Григорьевич ГУМБАРИДЗЕ

1945 йилда Тбилис шаҳрида туғилган, грузин. 1972 йилдан КПСС аъзоси. Тбилис давлат университетини тамомлаган. Меҳнат фаолиятини 1966 йилда Грузия ССР Министрлар Совети ҳузуридаги архив бошқармасининг кичик илмий ходими вазифасидан бошлаган. Со

вет Армиясида хизмат қилган, кейин Грузия ССР Олий Совети Президиумининг аппаратида ишлаган. 1977 йилдан партия ишида. Грузия Компартияси Марказий Комитетининг инструктори, сектор мудири, бўлим мудирининг ўринбосари, район партия комитетининг биринчи котиби, Грузия Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудири, Тбилис шаҳар партия комитетининг биринчи котиби бўлиб ишлаган. 1988 йилдан — Грузия ССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси. 1989 йилдан Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби, жумҳурият Олий Совети Президиумининг Раиси.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси этиб сайланган. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий
бюросининг аъзоси

Станислав Иванович ГУРЕНКО

1936 йилда Донецк вилоятидаги Иловайск шаҳрида туғилган, украин. 1961 йилдан КПСС аъзоси. Киев политехника институтини тамомлаган. Иқтисодиёт фанлари номзоиди.

Меҳнат фаолиятини 1958 йилда Украина ЛКМ 15 йиллиги номи Донецк машинасозлик заводида бошлаб, инженер-технологдан завод директоригача бўлган йўлни босиб ўтди. 1976 йилдан Донецк вилоят партия комитетининг котиби. 1980—1987 йилларда — Украина ССР Министрлар Кенгаши Раисининг ўринбосари, 1987 йилдан Украина Компартияси Марказий Комитетининг котиби, 1990 йил июнда Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби қилиб сайланган.

КПСС XXVIII съездида КПСС Марказий Комитети аъзолигига сайланди. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий
бюросининг аъзоси

Александр Сергеевич ДЗАСОХОВ

1934 йилда Шимолый Осетия АССРнинг Оржоникидзе шаҳрида туғилган, осетин. 1957 йилдан КПСС аъзоси. Шимолый Кавказ кон-металлургия институтини, сирдан КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Иқтисодий фанлар академияси аспирантурасини тугатган. Тарих фанлари номзоиди. 1957 йилдан Оржоникидзе шаҳар комсомол комитетининг биринчи котиби, ВЛКСМ Марказий Комитетининг масъул ташкилотчиси бўлиб ишлаган. 1961 йилдан

— СССР ёшлар ташкилотлари комитетининг масъул котиби, кейин Куба жумҳуриятидаги ёш совет мутахассислари гуруҳининг раҳбари бўлган. 1965 йилдан — СССР ёшлар ташкилотлари комитетининг масъул котиби, шу комитет раисининг ўринбосари, биринчи ўринбосари, 1967 йилдан — Оснэ ва Африка мамлакатлари бирдамлиги совет комитетининг масъул котиби, шу комитет раисининг ўринбосари, биринчи ўринбосари. 1988 йилдан бошлаб СССР-нинг Сурия Араб Жумҳурия-

КПСС Марказий Комитети Бош
котибининг ўринбосари

Владимир Антонович ИВАШКО

1932 йилда Полтава шаҳрида туғилган. Миллати — украин. 1960 йилдан КПСС аъзоси. Иқтисодиёт фанлари номзоиди, доцент. Харьков кончили институтини тугатган. Меҳнат фаолиятини 1957 йилда бошлаган. Харьков шаҳридаги олий ўқув юртида ўқитувчилик қилган, институт партия комитетининг котиби лавозимида сайланган. 1973 йилдан бошлаб Харьков вилоят партия комитетининг бўлим мудири, котиби. 1986 йил-

тидаги favқулдодда ва муҳтор элчиси бўлиб ишлаган. 1988 йилда КПСС Шимолый Осетия вилоят комитетининг биринчи котиби этиб сайланган. 1990 йил февраль ойидан — СССР Олий Совети Халқаро ишлар комитетининг раиси.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Марказий Комитетининг 1990 йил июль Пленумида КПСС Марказий Комитетининг котиби этиб сайланган, СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

1986—1989 йилларда КПСС Марказий Комитети аъзолигига номзод бўлган. 1989 йил апрелидан КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. 1989 йил декабрида — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси.

1990 йил 11 июнь куни КПСС XXVIII съездида мукобилик асосида КПСС Марказий Комитети Бош котибининг ўринбосари этиб сайланди.

СССР халқ депутати. СССР Олий Советининг аъзоси. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий
бюросининг аъзоси

Ислом Абдуганиевич КАРИМОВ

1938 йилда Самарқанд шаҳрида туғилган, ўзбек. 1964 йилдан КПСС аъзоси. Мутахассислиги инженер-механик, иқтисодчи, иқтисодиёт фанлари номзоиди. Ўрта Оснэ политехника институтини ва Тошкент халқ ҳўжалиги институтини тамомлаган. Меҳнат фаолиятини 1960 йилда «Ташсельмаш» заво-

ди мастерининг ёрдамчиси вазифасидан бошлаган. Чкалов номи Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг конструктори, етакчи инженери бўлган. 1966 йилдан Ўзбекистон ССР Давлат план комитетида беш мутахассис, бўлим бошлиғи, жумҳурият Давлат план комитети раисининг ўринбосари бўлиб ишлаган. 1983 йилдан — молия министри, кейин эса Ўзбекистон ССР Министрлар Кенгаши Раисининг ўринбосари, 1986 йилдан Қашқадар вилоят партия комитетининг биринчи котиби. 1989 йилда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби этиб сайланган. Ўзбекистон ССР Президенти.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси этиб сайланган, СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

(Давоми иккинчи бетда).

Президент билан учрашув

Мамлакатимизда биринчи марта «Йилнинг энг яхши ўқитувчиси» Бутуниттифоқ конкурси ўтказилди. Унинг асосий мақсади — ўқитувчи касбининг иқтисодий аҳамиятини тарғиб қилишдан, унинг обрў ва эътиборини оширишдан, ўқитувчилар меҳнатида ижодкорлиқни рағбатлантиришдан иборат.

Конкурсда кўп иттифоқдор жумҳуриятлардан ўн минглаб ўқитувчилар қатнашди. Педагогика соҳасида кўпгина янги номлар аниқланди. Ижодий ҳисоботлар ва топшириқлар, конкурс дарслари ва ҳакамлар билан суҳбатлар ортда қолди. Натияжада Тула вилояти Чернь районидagi Поповск қишлоқ ўрта мактабининг ўттиз беш яшар рус тили ва адабиёти ўқитувчиси Александр Евгеньевич Сутормин «1990 йилнинг энг яхши ўқитувчиси» деб топилди.

14 июль куни Кремлда СССР Президенти М. С. Горбачев «1990 йилнинг энг яхши ўқитувчиси», шунингдек Бутуниттифоқ конкурсининг финалчилари В. А. Анцупов, Л. А. Личагина, В. Г. Рябинин, С. Н. Шевченко билан учрашди. Улар Красноярск ўлкаси, Челябинск вилояти,

Украина ва Қозғоғистон ўқитувчиларининг вакиллари дид.

Михаил Сергеевич Голбларин самийи табриклади ва А. Е. Суторминга конкурс дипломи ҳамда ўқитувчи фойдалигининг рамзи сифатида конкурс бош соврини «Биллур сақоқуш» совринини топширди. У кунги кеча ўз ишини тугаллаган КПСС XXVIII съездида жамиятининг фанда, маориф ва маданиятда аниқлаётган интеллектуал бойлигининг устун даражадаги аҳамияти алоҳида янграганлигини таъкидлади. Бўйсиз мамлакатда амалга оширилган қайта қуриш тегишлича жўшун тус ололмайдиган ва ҳамиша интеллектуал имкониятлар етимишмаслигига дуч келаверади.

Съезд «КПССнинг маориф, фан ва маданият соҳасидаги сиёсати тўғрисида» резолюция қабул қилди. Унда ўқитувчи касби обрўсини оширишга, унинг меҳнат ва турмуш шароитлари ҳақида таъминот қилишга, педагогик фаолиятига муносиват ҳақ тўлашига муҳим ўрин берилган.

Учрашувда В. В. Рябов, Г. Н. Селезнев, Г. А. Ягодин қатнашди.

(ТАСС).

ИНСОНПАРВАР, ДЕМОКРАТИК СОЦИАЛИЗМ САРИ

(КПСС XXVIII СЪЕЗДИНИНГ ДАСТУРИЙ БАЁНОТИ)

КПСС XXVIII съезди жамиятдаги ва партиядаги инқирозни бартараф этиш, жамиятнинг ва партиянинг янгилаш, инсонпарвар, демократик социализм сари олға силжини мақсадда ҳозирги пайтни ҳосил баҳолашга, партиянинг ҳозирги босқичдаги сиёсати асосларини белгилашга жиддий аҳамият беради.

I. Жамият инқирози ва партиянинг стратегик мақсадлари ҳозирги пайтни баҳолаш

Қайта қуриш мамлакат турмушидаги демократик силжешларни бошлаб берди. Иқтисодий тараққиёт жараёнлари нақадар зиддиятли бўлмасин халқ маънавия ва сиёсий эркинлигини қўлга киритмоқда, одамлар инсоний ва миллий қадр-қимматларини ҳис эта бошладилар, жамият ва давлат ишларини ўз қўлларига олмақдалар. Онгини хиралаштириб, илгари бориш йўлини кўришга ҳалақат бериб келган афсоналар бартараф этиляпти. Мамлакатни ташқи дунёдан ажратиб турган тўсиқлар олиб ташланмоқда. Жамиятнинг ўзи тушиб қолган инқироздан ҳалос этиш учун эскилик билан янгиликнинг шиддатли кураши давомида қадим-бақадим шарт-шароит яратилмоқда.

Съезд инқирознинг чуқур манбалари социализм гоясининг ўзи замирида эмас, балки ўтмишда бу гоя бузилмаганидандир, деб ҳисоблайди. Иқтисодий турмушнинг ҳамма соҳалари давлат ихтиёрига ўтказилганлиги, партия-давлатнинг юқори даражалари пролетариат номи-

дан ўтказиб келган диктатура инсон мулкдан ва ҳокимиятдан бегоналашувининг янги шакллари вужудга келтирди, ўзбошимчилик ва бедодликка олиб келди. Табиатдан ваҳишона фойдаланиб келинди. Ақидопарастлик ҳукронлиқ қилиб, ўзгача фикрга тоқатсизлиқни вужудга келтирди. Халқларнинг маданий-тарихий қадриятларига ва ақлий бойлигига мессимай қараш одат тусига киритилди. Дунё иқтисодий системаларнинг муросасиз муҳолифлиги майдониде ҳисобланди.

Социализм қондаларини сохталаштириш 30-50-йиллардаёқ мамлакат тараққиётида мураккаб муаммоларни келтириб чиқарди. XX асрининг иккинчи ярмида эса, фан-техника революцияси тугайли бутун инсониятнинг турмушида жиддий бурилиш бошланган пайтда ҳукмронлик-бюрократик тартибининг мамлакатни жаҳон маърифати йўлидан бошлаб боришга қодир эмаслиги ошкор бўлди.

Шунга қарамай, туб ўзгаришлар бениҳоя зарур бўлиб қолганини узоқ вақтгача инкор этиб келинди. Халқда ажраллиб қолган партия-давлат ҳокимияти тизими етилган тарихий низоини ҳал этишга атайин ҳалақат бериб келди.

Қайта қуриш мамлакатни янгилаш ва уни социализмга ёт иқтисодий шакллardan ҳалос этиш сиёсати сари туб бурилишни билдиради. Аммо унинг ўзи салкам 300 миллион аҳоли ишайдиган жуда катта давлат турмушининг ҳамма соҳаларини айна бир вақтда ўзгариштириб бениҳоя мураккаблигини ҳам ошкор этди. Бунинг устига партия ва мамлакат раҳбариятининг кейинги йиллардаги баъзи қарорлари ҳамда ҳаракатлари пухта ўйланмаган, ноаниқли, бир қанча ҳолларда эса ҳато бўлиб чиқди. Маълум ажратилиш ва экспорт-импорт сиёсатидagi, меҳнатсиз даромадларга қарши курашдаги, алкоголизмга қарши кампанияни ўтказишдаги янгиликлар, кооператив ҳаракатни уюштиришдаги нуқсонлар салбий оқибатларни келтириб чиқарди.

Эски ҳўжалик механизмига барҳам берилмоқда, янги механизм эса ҳали яратилган эмас. Пул муомаласи ва бозордаги вазият устидан назорат кўп даражада қўлдан бериб қўйилди. Етилган иқтисодий ва сиёсий ўзгаришларнинг ҳуқуқий асосини яратиш ҳаддан ташқари чўзилиб кетди. Миллатларaro жанжаллар мамлакатни ларзага келтирмоқда. Давлат ҳокимиятининг обрўси тушиб кетди. Маънавий ва ахлоқий мақсадлар сийқалашиб бормоқда, эърафонлик, жиноятчилик авж олмоқда.

Марказий Комитет, Сиёсий бюро қарорларини қабул этиш ва амалга оширишда, КПССнинг ўзини ислоҳ қилишда воқеаларнинг ривожидан қўпичча орқада қолди, таърибга ўтказишлар ва ушторат усулида иш кўрди.

Партия мураккаб, бурилиш палласини бошдан кеçирмоқда. Буйруқбозлик-маъмуриятчилик тартибининг ўзгаи бўлишдан иборат аввалги мавқеадан воз кечиш, иқтисодий-сиёсий ташкилот тусига ўтиш билан бирга зиддиятлар жуда кескинлашмоқда, кўпгина партия ташкилотларининг фаолияти пайсамоқда, фикр ва нуқтан назарлар бир-бирдан тобора кўпроқ фарқ қилмоқда, партия шанига танқид кучаймоқда.

Мамлакатда турли иқтисодий-сиёсий гуруҳлар ва ҳаракатларнинг шаклланиш жараёни тезлашмоқда.

Консерватив ақидопарастлик оқими фаолияти, унинг намонядалари янгилаш сиёсатини социализм қондаларига таъжовуб деб билиб, яккахокимликка қайтишни тарғиб қилмоқдалар. Бюрократик тизимларнинг ўзини-ўзи қайта қуришга қодир бўлмаган, жамиятнинг демократик-иқтисодий ўзининг сиёсий таъсирини ва иқтисодий мавқеасига ҳавф деб билаётган ва шу сабабли ўзгаришлар жараёнини тўхтатиб қўйишга жон-жаҳди билан уринаётган қисми маъмур консерватив ақидопарастлик оқими намонядаларига объектив равишда қўйилиб кетмоқда.

Социалистик йўлни рад қилаётган, иқтисодий мулкни хусусий кишилар қўлига ечканмаган тарзда топширишни, таълим, соғлиқни сақлаш, фан ва маданиятни бутунлай тижорат негизига ўтказишни талаб қилаётган ҳаракат кучаймоқда. Подшопарастлик ва ҳатто фашизм турқидаги бузғунчилар бош кўтардилар.

Хилма-хил тусдаги социал-демократик оқимлар мамлакатнинг иқтисодий-сиёсий турмушидаги сезиларли ҳодиса бўлиб қолди.

Миллий ҳаракатлар кенг қулоқ ёзди, бу ҳаракатларда демократик тамойиллар билан бир қаторда шовинистлик ва миллатчилик кайфиятлари тобора яққолроқ намоён бўлмоқда. Улар бир миллатни иқтисодийга қарама-қарши қўйиб, айирмачилик, миллий муомалани ширларини ўртага ташлаб, кўпичча эски ёки ҳокимият сари иттилоётган янги гайридемократик гуруҳларнинг манфаатларини фойдалайдиган бўлиб қолмоқдалар.

Социалистик йўлни қўзлайдиган демократик қайта қуриш кучлари мамлакатда вужудга келаятган сиёсий оқимнинг марказида турибди. КПСС аъзоларининг аксарияти, ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёилилар, ёшлар, ҳарбий хизматчилар, ветеранларнинг сиёсий ва насб-кор манфаатларини фойдаловчи кўпгина ташкилотлар шу оқимга мансубдирлар.

Иқтисодий ва иқтисодий тартибсизлик хавфини тугдираётган сиёсий беқарорлик даврида Коммунистик партия фуқаролар инқолиғи партияси бўлиб қолгани, таназулдан чиқиб ва жамиятнинг демократик тарзда қайта қуришдан манфаатдор бўлган турли иқтисодий-сиёсий кучларнинг амалий ҳамкорлигини таъминлаш, ўзининг ҳалол меҳнати билан халқ фаровонлигини ва маънавий бойликларини яратаятган, яратиб келган ёки яратаверадиган ҳамма кучларни қўллаб-қувватлаш ва ҳимоя қилишни ўз вазифаси, деб билади. У жамиятнинг тескарига — буржуа ту-

(Давоми учинчи бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СИЁСИЙ БЮРОСИ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Петр Кириллович ЛУЧИНСКИЙ

Меҳнат фаолиятини 1960 йилда бошлаган. Комсомол ишида ишлаган: шаҳар комсомол комитетининг биринчи котиби, Молдавия ЛКММ Марказий Комитетининг бўлим мудири, дастлаб иккинчи, кейин биринчи котиби бўлган. 1971 йилдан Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг котиби, 1976 йилдан Кишинев шаҳар партия комитетининг биринчи котиби. 1978-1986 йилларда — КПСС Марказий Комитети Тарғибот бўлими мудирининг ўринбосари, 1986-1989 йилларда — Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи котиби. 1989 йилдан бошлаб Молдавия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби. 1989 йилдан КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

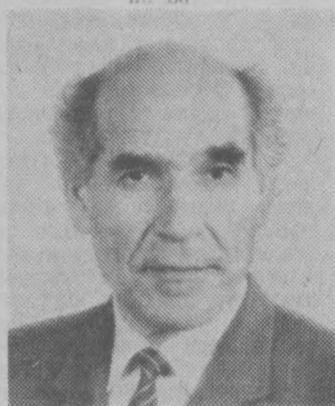
Абсамат Масалиевич МАСАЛИЕВ

ва трестда инженерлик лавозимларида ишлаган. 1961 йилдан бошлаб партия ва совет ишларида ишлаган. Фрунзе шаҳар партия комитетининг биринчи котиби, шаҳар ижроия комитетининг раиси, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудири, котиби бўлган. 1979-1985 йилларда — Ис-сиққул вилоят партия комитетининг биринчи котиби. Кейин КПСС Марказий Комитетининг инспектори бўлиб ишлаган. 1985 йил ноябрдан бошлаб — Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби. Қирғизистон ССР Олий Советининг Раиси. 1986 йилдан КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

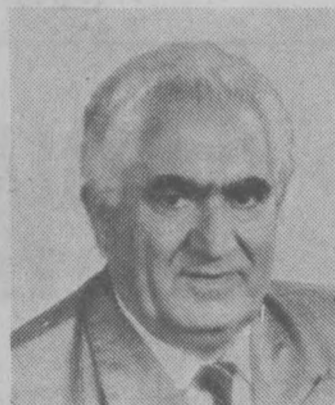
Қаҳҳор МАҲКАМОВ

лаган. Учаска бошлиғи, шахта бош инженери, бошлиғи, кон бошқармасининг бошлиғи бўлиб ишлаган. 1961 йилдан — Ленинобод шаҳар ижроия комитетининг раиси, кейинроқ — Тожикистон ССР Давлат план комитетининг раиси, айна пайтда 1965 йилдан бошлаб Тожикистон ССР Министрлар Кенгаши Раисининг ўринбосари бўлиб ишлаган. 1982 йилда Тожикистон ССР Министрлар Кенгашининг Раиси этиб тайинланган. 1985 йилдан — Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби. Тожикистон ССР Олий Советининг Раиси. 1986 йилдан КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Владимир Мигранович МОВСИЯН

тамомлаганидан кейин Арманистон қишлоқ хўжалик ташкилотларида ўз мутахассислиги бўйича ишлаган. 1969-1975 йилларда район партия комитетининг котиби, Компартия Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари. Район партия комитетининг биринчи котиби, Компартия Марказий Комитети қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири. 1978 йилдан Арманистон ССР Министрлар Кенгаши Раисининг ўринбосари, 1984 йилдан эса Арманистон ССР Министрлар Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари — жумҳурият Давлат ҳўжўлик-саноат комитетининг раиси. 1990 йил апрель ойида Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби, этиб сайланган.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси этиб сайланган. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Аёз Ниёзий ўғли МУТАЛИБОВ

1938 йилда Боку шаҳрида туғилган, озарбайжон. 1963 йилдан КПСС аъзоси. М. Азизбеков номи Озарбайжон нефть ва химия институтини тамомлаган. Меҳнат фаолиятини 1958 йилда гидротехника ва мелiorация илмий-тадқиқот институтининг катта техник-конструктори вазифасидан бошлаган.

Кейин Бокудаги холодильниклар ва рўзгор машиналари ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлаб, мастерликдан бош директор лавозимига бўлган йўлни босиб ўтган. 1977 йилдан — Боку шаҳрида район партия комитетининг иккинчи котиби, 1979 йилдан Озарбайжон ССР маҳаллий саноат министри, 1982 йилдан Озарбайжон

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Нурсултон Абишевич НАЗАРБОВ

фаолиятини 1960 йилда домна цехининг бошқончиси вазифасидан бошлаган, металлургия комбинати партия комитетининг котиби этиб сайланган. 1977 йилдан Қараганда вилоят партия комитетининг котиби, иккинчи котиби, 1979 йилдан Қозогистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби. 1984-1989 йилларда — Қозогистон ССР Министрлар Кенгашининг Раиси. 1989 йилдан Қозогистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби. Қозогистон ССР Президенти. 1982 йилдан 1986 йилгача — КПСС Марказий тафтиш комиссиясининг аъзоси, 1986 йилдан бошлаб эса КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Сапармурод Отаевич НИЁЗОВ

Маси Туркменистон территория комитетининг инструктори вазифасидан бошлаган. 1967 йилдан — Безмеин ГРЭСи цехининг мастери, катта мастери. 1970 йилдан партия ва совет ишларида ишлаган. Туркменистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудири, Ашхобод шаҳар партия комитетининг биринчи котиби бўлган. КПСС Марказий Комитети аппаратида, кейин Туркменистон ССР Министрлар Кенгашининг Раиси лавозиминда ишлаган. 1985 йилдан — Туркменистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби. Туркменистон ССР Олий Советининг Раиси.

1986 йилдан бошлаб КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Иван Кузьмич ПОЛОЗКОВ

ган, 1957 йилдан — Курск вилоятида колхозчи, 1958 йилдан комсомол, совет ва партия ишларида ишлаб келмоқда. Курск вилоятида ВЛКСМ район комитетининг дастлаб иккинчи, кейин биринчи котиби, район партия комитетининг котиби, кейин иккинчи котиби, район ижроия комитетининг раиси, КПСС район комитетининг биринчи котиби бўлган. Ўз қанча йиллар мобайнида КПСС Марказий Комитети аппаратида ишлаган. 1983 йилдан — КПСС Краснодар ўлка комитетининг котиби, 1985 йилдан — биринчи котиби, 1990 йилдан — халқ депутатлари Краснодар ўлка Советининг раиси. 1990 йил июнь ойидан — РСФСР Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби.

1986 йилдан КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. РСФСР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Юрий Анатольевич ПРОКОФЬЕВ

1939 йилда Қорақалпоғистон АССРининг Мўйноқ шаҳрида туғилган, рус. 1960 йилдан КПСС аъзоси. Москва автомобиль механика институтининг ҳамда КПСС Марказий Комитети хузуридаги сиртки олий партия мактабини тамомлаган. Иқтисодий фанлари номзоди. Меҳнат фаолиятини 1957 йилда Москва шаҳридаги мактабда бош пионержўзатийликдан бошлаган. 1959 йилдан комсомол ва партия ишида ишлаган. Москва шаҳридаги Биринчи май район комсомол комитети-

нинг биринчи котиби, КПСС Москва шаҳар комитетининг инструктори, кейинроқ бўлим мудирининг ўринбосари. Москва шаҳридаги КПСС Куйбишев район комитетининг котиби, биринчи котиби бўлган. 1985 йилдан — Москва шаҳар партия комитетининг бўлим мудири. 1986 йилдан — Москва ша-

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Алфредс Петрович РУБИКС

1935 йилда Латвия ССРининг Даугавпилс шаҳрида туғилган, латш. 1958 йилдан КПСС аъзоси. Рига политехника институтини тамомлаган. Меҳнат фаолиятини 1954 йилда Рига электр ма-

ҳар ижроия комитетининг котиби. 1988 йилда Москва шаҳар партия комитетининг котиби, иккинчи котиби этиб сайланган. 1989 йилдан — КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи котиби. Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси этиб сайланган. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

шинасозлиги заводи смена мастериликдан бошлаган. 1959 йилдан комсомол, совет ва партия ишида. Латвия ЛКММ Марказий Комитетининг котиби бўлган, сўнгра Латвия Компартияси Марказий Комитети аппаратида ишлаган. 1976 йилдан Латвия Компартиясининг Рига шаҳар Ленинград район комитетининг биринчи котиби. 1982 йилдан — Латвия ССР маҳаллий саноат министри. 1984 йилдан халқ депутатлари Рига шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси. 1990 йил апрелда Латвия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби этиб сайланган.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитети аъзоси этиб сайланган, СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Галина Владимировна СЕМЕНОВА

йилдан Одесса вилоят ёшлар газетасида адабий ходим, бўлим мудири бўлиб, сўнгра Украина ЛКММ Марказий Комитети «Комсомольская искра» газетасининг бўлим мудири бўлиб ишлаган. 1965 йилдан — ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Комсомольская жизнь» журнали адабий ходими, бўлим мудири, редакциянинг масъул котиби, 1974 йилдан эса — бош муҳаррири. 1981 йил 1 январидан «Крестьянка» журналининг бош муҳаррири.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитети аъзоси этиб сайланди. Марказий Комитетининг 1990 йил июль Пленумида КПСС Марказий Комитетининг котиби этиб сайланди. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Энн-Арно Аугустович СИЛЛАРИ

сари бўлиб ишлаган. 1974 йилдан — Таллин шаҳридаги Ленин район партия комитети бўлим мудири, Эстония Компартияси Марказий Комитети инструктори, сектор мудири, инспектори, бўлим мудирининг ўринбосари. 1981 йилдан КПСС Марказий Комитети аппаратида ишлаган. 1984 йилдан Эстония Компартияси Тарту шаҳар комитетининг биринчи котиби, 1986 йилдан — Эстония Компартияси Таллин шаҳар комитетининг биринчи котиби. 1989 йилда Эстония Компартияси Марказий Комитетининг котиби, 1990 йилда — Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби этиб сайланган.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитети аъзо қилиб сайланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Ефрем Евсеевич СОКОЛОВ

йилдан Қозогистонда ва Беларусияда партия ва касба уюшмалари ишида бўлган. Район партия комитетининг иккинчи, биринчи котиби, қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш ишчилари ҳамда хизматчилари касба уюшмаси Брест вилоят комитетининг раиси бўлган. 1969 йилдан — Беларусия Компартияси Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари, бўлим мудири. 1977 йилдан — Брест вилоят партия комитетининг биринчи котиби. 1987 йилдан Беларусия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи котиби.

1981 йилдан КПСС Марказий Комитети аъзолигига номзод, 1986 йилдан эса КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. СССР халқ депутати. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Егор Семенович СТРОЕВ

1937 йилда Орёл вилоятининг Хотинец районидagi Дудкино қишлоғида туғилган, рус. 1958 йилдан КПСС аъзоси. И. В. Мичурин номи мевасазавот институтини ҳамда КПСС Марказий Комитети хузуридаги Олий партия мактабини тамомлаган, агроном-олим. Меҳнат йўлини 1955 йил-

да Орёл вилоятининг Хотинец районидagi «Прогресс» колхозида бошлаган. 1963 йилдан колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети котибининг ўринбосари, партком, бўлим мудири, район партия комитетининг раиси, Покровск район партия комитетининг биринчи котиби, 1973 йилдан КПСС Орёл вилоят комитетининг котиби. 1984 — 1985 йилларда КПСС Марказий Комитетининг инспектори бўлиб ишлаган. 1985 йилдан КПСС Орёл вилоят комитетининг биринчи котиби. 1989 йилдан КПСС Марказий Комитетининг котиби.

1986 йилдан КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Иван Тимофеевич ФРОЛОВ

лософии» журнали редакциясининг масъалачиси, бўлим мудирининг ўринбосари, масъул котиби. 1962 йилдан «Проблеми мира и социализма» журналининг масъалачиси редактори, редакция масъул котибининг ўринбосари. 1965 йилдан КПСС Марказий Комитети котибининг ёрдамчиси. 1968 йилдан «Вопроси философии» журналининг бош муҳаррири, 1977 йилдан эса «Проблеми мира и социализма» журналининг масъул котиби, таҳрир хайъатининг аъзоси. 1979 йилдан СССР Фанлар академиясининг институтларида илмий иш олиб боради. 1986 йилдан «Коммунист» журналининг бош муҳаррири. 1987 йилдан КПСС Марказий Комитети Бош котибининг ёрдамчиси. 1989 йилдан «Правда» газетасининг бош муҳаррири. 1989—1990 йилларда — КПСС Марказий Комитетининг котиби.

1986 йилдан КПСС Марказий Комитетининг аъзоси. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Олег Семенович ШЕНИН

ўлкаси қурилишларида ишлай бошлади. Бу ерда иш бошдан қурилиш трести бошқарувчисига бўлган йўлни босиб ўтди. 1974 йилдан партиявий ишда: КПСС Ачинск шаҳар комитетининг биринчи котиби, Хакасия вилоят комитетининг иккинчи котиби, Красноярск ўлка комитетининг котиби, Хакасия вилоят комитетининг биринчи котиби. 1987 йилдан КПСС Красноярск ўлка комитетининг биринчи котиби, 1990 йилдан — халқ депутатлари Красноярск ўлка Советининг раиси.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитети аъзоси қилиб сайланган. Марказий Комитетининг 1990 йил июль Пленумида КПСС Марказий Комитетининг котиби этиб сайланди. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси

Геннадий Иванович ЯНАЕВ

ган отряди бошлиғи сифатида бошлади. 1963 йилдан комсомол ишида: ВЛКСМ Горький қишлоқ вилоят комитетининг иккинчи котиби, Горький вилоят комсомол комитетининг иккинчи, биринчи котиби. 1968 йилдан СССР ёшлар ташкилоти комитетининг раиси, сўнгра Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари уюшмаси президиум раисининг ўринбосари. 1986 йилдан касба уюшмалари ишида: ВЦСПС котиби, раис ўринбосари, 1990 йилдан ВЦСПС раиси.

Партия XXVIII съездида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси этиб сайланган, Марказий Комитетининг 1990 йил июль Пленумида КПСС Марказий Комитетининг котиби қилиб сайланган. СССР халқ депутати. Давлат мукофотлари билан тақдирланган.

ИНСОНПАРВАР, ДЕМОКРАТИК СОЦИАЛИЗМ САРИ

(Давоми. Боши биринчи бетда).

зумига ёки казармачилик тартибларига қайтармоқчи бўлган, тартибсизлик ва фуқаролар муҳолифлиги, миллатлар ва халқларнинг пароканда қилишга судрамоқчи бўлган кучларга қарши ҳаракат қилади.

Съезд социалистик йўл доирасида иктимоний система-ни янгилашга қаратилган оқил сисёатни гуллаб-яшнайдиган ва эркин жамиятга олиб борадиган ҳаракат замонавий стратегиясининг ва инқироздан чиқиш тактикаси-нинг негизи, деб ҳисоблайди.

БИЗ ҚАНДАЙ ЖАМИЯТГА ИНТИЛЯПМИЗ

Қайта қуриш сисёатининг моҳияти ҳукмронлик-бюрократик тузумдан инсонпарвар, демократик социализм жамиятига ўтишдан иборат. Бу — муносиби турмушга, мамлакат моддий ва маънавий имкониятларининг рўбга чиқаришга олиб борадиган гарчи қийин бўлса ҳам, аммо бирдан-бир тўғри йўлдир.

КПСС социализмга ёт бўлган ҳамма нарса билан алоқани узиш билан бирга Октябрьнинг олий мақсадларини инкор қилишни, совет халқининг инқилобий ғалабаларига менсимай қарашни рад этади. Мамлакатимизнинг ўтмишида, бир томондан, сталинизм ва турғунлик юзга келтирган ҳодисаларни, иккинчи томондан, СССР ҳақлари-нинг ҳақиқий ютуқларини бир-биридан аниқ фарқлаш керак. Партия ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлилар барча авлодларнинг бунёдкорлик меҳнати ва фидокорлигига, уларнинг Ватан манфаатлари йўлидаги жонбошлигига муносиб баҳо беради. Биз жуда аёвсиз синовлар йилларида халқ берган қўбонлар хотирасини муқаддас билиб ардоқлаймиз.

КПСС социализм назарияси ва амалиётига ижодий ёндашув тарафдоридир, уларни XX асрнинг тарихий тажрибасини, Маркс, Энгелс, Лениннинг ақидаларларига талқинлардан ҳоли меросини амалий идрок этиш йўлида ривожлантириш тарафдоридир. Биз инсоният ақл-заковатининг энг яхши ютуқларидан, самарали ҳўжалик юрти-нинг дунда ортирилган тажрибасидан, иктимоний муаммоларини ҳал этиш, демократия тартиб-қондаларини ривожлантириш тажрибасидан фойдаланиш зарур, деб ҳисоблаймиз.

КПСС социалистик йўл ва коммунист иштиқоб партиясидир. Биз бу иштиқобни маърифат тараққиётининг табиий тарихий йўналиши деб билимиз. Партиянинг иктимоний мақсади башарий маданиятнинг инсонпарварлик негизларини, ахшироқ турмушга ва иктимоний адолатга азалий интилишни ўз ичига олади.

Бизнинг тушунчамиздаги инсонпарвар демократик социализм шундай бир жамиятдирки, унда:

— инсон иктимоний тараққиётнинг мақсади: унинг учун замонавий маърифатга муносиб турмуш ва меҳнат шaroитлари яратилади; инсоннинг сисёий ҳокимиятдан, ўзи яратган моддий ва маънавий бойликлардан бегоналашувига барҳам берилади, унинг иктимоний жағоналарга фаол қўшилиши таъминланади;

— мулкчилик ва ҳўжалик юрти-нинг хилма-хил шакллари асосида меҳнатқашлар ишлаб чиқаришнинг хўжайинларига айланиши, серумун меҳнатга астойдил интилиши, ишлаб чиқарувчи кўчларнинг ривожланиши, табиатдан оқилона фойдаланишни учун энг яхши шaroит таъминланади; иктимоний адолатга ва меҳнатқашларнинг иктимоний ҳимояланшига қафолат берилади;

— халқнинг мустақил хоҳиш-иродаси ҳокимиятнинг бирдан-бир манбаидир; жамият назорати остидаги давлат иктимоний мавқеидан, жинси ва ёшдан, миллати ва динидан қатъи назар инсоннинг ҳўқуқлари ва эркинликлари, шон-шарафи ва қадр-қиммати ҳимоя қилинишига қафолат беради; қонун доирасида ишловчи барча иктимоний-сисёий кўчларнинг эркин муносабатлашуви амалга оширилади.

Бу — шундай бир жамиятдирки, у халқлар ўртасида тинч ва тенг ҳўқуқли ҳамкорлик, ҳар бир халқнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳўқуқларини ҳўрмат қилиш, унун изчиллик билан қурашади.

II. КПССнинг ҳаракат дастури

КПССнинг дастурий мақсадларини рўбга чиқариш инқирозга қарши шошилиш чора-тадбирларини ҳам, шунингдек жамиятнинг ҳар томонлама ўзгартиришга оид узоқ муддатли сисёатни ҳам амалга оширишни тақозо этади. КПСС бу мақсадларга сисёий усуллар билан, коммунистларнинг, шу жумладан Советларда, бошқа давлат органларида ва жамоат ташкилотларида ишлаб турган коммунистларнинг онгли, баҳамжидат иноқ ҳаракатлари билан, қонун қабул қилиш ташаббуси конституцион ҳўқуқидан, фойдаланиб, омманинг ишончини қозониш йўли билан интилади.

ИНҚИРОЗДАН ЧИҚИШНИНГ ШОШИЛИНЧ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ

Партия қуйидагиларни ҳеч кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирлар, деб ҳисоблайди:

Биринчиси. Шу йил мустақил давлатлар сифатида жумҳуриятларнинг иттифоқи тўғрисида қатъий ихтиёрийликка, ўзаро манфаатга, миллий ўз тақдирини ўзи белгилаш эркинлигига асосланган янги шартнома тузиш, унда жумҳуриятларнинг ўзига ҳос ҳўсусиятлари ва ахтиёжларини ҳам, шунингдек умуман Иттифоқнинг манфаатларини ҳам ҳисоба олиш.

Иккинчиси. Иктимоний-иқтисодий соҳада 1,5-2 йил мобайнида:

— иқтисодиётни истисмол сектори томонга тезроқ бориб юбориш, омиқкорлик ташаббусини, чет эллардан мол хариб қилишни ҳар томонлама ривожлантириш йўли билан истисмол, аввало озиқ-овқат бозорини тартибга солиш; эркин нарх белгилашига ўтиш чоғида энг зарур бир қанча молларнинг қатъий нархларини сақлаб туриш;

— молия, кредит ислохотини ўтказиш, аҳоли орасида акциялар тарқатиш, моддий бойликларнинг ортиқчасини, уй-жойни сотиш, аҳоли омонатлари юзасидан бериладиган муздларни қўпайтириш, келгусида сотиладиган моллар учун заёмлар тарқатиш, давлат бюджетининг камомадини имкони борича азайтириш;

— мудофаа чиқимларини, самарасиз капитал маблағ сарфланшини, бошқарув аппаратини сақлаш ҳаракатларини оқилона қисқартириш, ташқи иқтисодий алоқаларни тартибга солиш ҳисобида энг зарур иктимоний-иқтисодий вазифаларни бажаришга қўшимча пул ажратар;

Иттифоқ, жумҳурият ва маҳаллий бюджетлар, корхоналар, кооперативларнинг маблағлари, аҳолининг жамғармалари ҳисобига, енгил шартлар билан қарз бериш ҳисобига уй-жой қурилишини ача қўпайтириш;

— халқнинг сикат-саломатлигини мустаҳкамлашга оид самарали чора-тадбирларни ишлаб чиқиш, соғлиқни сақлашга қўшимча маблағ ажратиш, корхона ва ҳўжалик бир-лашмаларини, жумҳурият ва маҳаллий Советларнинг маблағларини шу мақсадлар учун фойдаланиш;

— экологик ва табиий оғатга учраган районларга фавқулодда ёрдам бериш, табиятнинг муҳофаза қилиш фаолиятини рағбатлантиришнинг самарали воситаларини вужудга келтириш;

— аҳолининг мажбуран қўчиб юриши олдини олиш чора-тадбирларини ишлаб чиқиш, қочқоңлар учун иктимоний мақом қабул этиш, уларга зарур ёрдам бериш.

Учинчиси. Интизом ва ҳўқуқ-тартибни катъиян мустаҳкамлаш, жиноятчиликка қарши қурашни ва қонун бузишларининг олдини олишни қўпайтириш. Пинҳона иқтисодиётга қарши қурашмоқ учун мавжуд барча — иқтисодий, сисёий ва ҳўқуқий воситалардан фойдаланиш. Инқироздан чиқишга оид шошилиш тадбирларини амалга ошириш учун ҳўқуқий пойдеворини таъминлайдиган қонунларни зудлик билан қабул қилиш ва уларни амалга ошириш омиқларини ишлаб чиқиш.

ИНСОННИНГ ЭРКИНЛИГИ ВА ФАРОВОНЛИГИ УЧУН

Партия совет кишинининг муносиб турмуш шaroитларини таъминлашда ўз сисёатининг марказий стратегик вазифаси, деб ҳисоблайди.

Иккинчи ҳўқуқлар ва эркинликлар. Партия:

— инсоннинг халқро тап олинган нормалар даражасидаги ҳўқуқлари рўбга чиқарилиши;

— миллий-этниқ, сисёий, диний белгиларга, жинси ва ёшга қараб ҳар қандай камситиш истисно қилиниши;

— фуқаронинг шахси ва қадр-қиммати, унинг уй-жойи ва мол-мулки дахлсизлиги, касб танлаш, яшаш жойини танлаш, мамлакатдан чиқиш ва унга кириш эркинлиги, ёшишма ва телефон сузлашуви махфийлиги, сўз, матбуот ва ахборот эркинлиги қонун йўли билан пухта ҳимоя қилиниши;

— инсоннинг ўз дунёқарашини, маънавий манфаатларини ўзи эркин белгилаш, виждон эркинлиги;

— фуқаролик ҳўқуқларини ҳимоя қилишда суд ва жа-

моат ташкилотларининг мавқеи оширилиши тарафдоридир.

Меҳнат ва фаровонлик. Халол меҳнат — жамият ва, ҳар бир инсон фаровонлигининг асосидир. Партия:

— меҳнат қилиш, унинг пировард натижаларига қараб ва ҳеч қандай чекламай адолатли ҳақ тўлаш таъминла-ниши; текисчиликни, боқимандалиқни бартараф этиш, ғайрқонуний даромадлар ва имтиёзлар бутунлай тугати-лиши;

— касби-кор ўргатишнинг мослашувчан, замонавий тартибни вужудга келтирилиши;

— иш жойида соғлом ва хавфсиз шaroит яратилиши, меҳнат унумдорлиги ўсишига қараб отпускарлар қўпайти-рилиши тарафдоридир.

Иктимоний қафолатлар. Партия:

— кам даромадли ва қўп болали оиаларни иктимоний ҳимоя қилиш ва моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашнинг ахлит давлат, жамоат тартибини вужудга келтиришни, уларнинг иш ҳақи, пенсия ва нафақалар ҳисобига олидан-ган даромадларни даражаси тирикчилик учун белгилаб қўйилган энг оз миқдордан кам бўлмаслигига эришти-ни;

— ҳар бир кишига иктимоний жиҳатдан қафолатланган даражада уй-жой берилишини, бепул илм олишни, меди-цина хизматида, бошқа иктимоний неъматлардан баҳра-манд бўлишни таъминлашни, аини вақтда пулли хизмат-ларни ривожлантириш, уй-жой сотишни йўлга қўйишни;

— йирик соғломлаштириш ва профилактика режалари-ни амалга ошириш, соғлиқни сақлаш ва дор-дармон бил-ан таъминлашнинг моддий-техникавий негизини тубдан яхшилаш асосида аҳолининг медицина ёрдамидан фойда-ланиши ва бу ёрдамнинг юқори сифатли бўлишини таъ-минлашни;

— хотин-қизларнинг меҳнат ва турмуш шaroитларини яхшилаш юзасидан катта-катта тадбирларни ўтказишни, уларга қисқартирилган иш қўнида, ўзига қўлай график билан ишлаш ҳўқуқини бериш, туғишдан олдинги отпус-ка ва бола тарбиялаш отпускиси, қўп болали ва ёлғиз оналарга қўшимча отпуски муддатини қўпайтириш;

— болалар муассасаларини сақлаш ва ривожлантириш-га ажратиладиган маблағларни қўпайтириш; болаларга аталган моллар экологик жиҳатдан соф озиқ-овқат маҳ-сулотлари тақчиллигини тугатиш; болаларга медицина хизмати яхшилаш, болаларнинг болалар қалиниши ва нобуд бўлишини камайтириш юзасидан ҳеч кечиктирмай чора-тадбирлар қўришни; қўп болали оиаларга давлат ёрдамини кенгайтириш;

— ёшларнинг илк иктимоний имкониятлари тенглиги-ни, уларнинг касб-кори, сисёий ва маданий ўсиш дадил истиқболларини таъминлашни, ёш оиаларга ёрдам бе-риш чора-тадбирлари ишлаб чиқишни;

— юғиронларнинг ветеранларнинг, байналмилал жанг-чиларнинг, халок бўлган ҳарбий хизматчилар оиалари-нинг, Чернобыль атом электр станциясидан авариядан ҳамда бошқа фалокатлар ва табиий офатлардан азият чеккан барча кишиларнинг аҳолини яхшилашни, уларга иктимоний ва медицина хизмати даражасини оширишни; уларни уй-жой, моллар ва хизматлар билан таъминлаш-нинг махсус режаларини амалга оширишни тақлиф қи-лади.

Таълим, фан ва маданият. КПСС таълим, фан ва мада-ниятни ривожлантиришда ўз сисёатининг энг асосий йўна-лиши деб ҳисоблайди. Партия ижод эркинлигини муҳо-фаза қилиб, олий инсонпарварлик қадриятларини қатъий туриб ҳимоя қилади. У маънавий соҳадаги маъмуриятчи-ликка, маданиятни, санъатни, таълимни ёппасига соти жи-корат негизига ўтказишга қаршидир. Партия:

— таълим, фан, маданиятнинг моддий-техникавий не-гизини ҳар томонлама мустаҳкамлашга, бюджетдан бери-ладиган маблағни қўпайтиришга, аҳолининг маънавий камол топиши манфаатларини қўллаб, турли иктимоний ташаббуслар ва хайр-эҳсон қилишларни, чет эллар билан кенг ва эркин маданий-илмий ҳамкорликни рағбатланти-ришга, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга;

— ҳақ таълимнинг ривожлантиришнинг, илмий муас-сасалар мустақиллигини кенгайтиришнинг давлат дастури ишлаб чиқиш, қабул этилишига; бу соҳада машғул бўл-ган ходимларнинг моддий аҳолини яхшилашга, улар-нинг иктимоний мақоми ва иктимоний ҳимояланшини оширишга;

— бир қанча соҳаларда Ватанимиз фанининг, жаҳон даражасидан орқада қолишини бартараф этишга, фунда-ментал тадқиқотларга давлат маблағини қўпайтиришга; фан ва техникани ривожлантириш давлат дастурларини кенгайтиришга, илмий ютуқларини ишлаб чиқаришда ва иктимоний турмушда ўзлаштиришга интилаверади. Партия илмий фаолиятининг замонавий тузулишларини ва уни ташкил этиш шакллари ривожлантиришнинг рағбат-лантириш, фандати бюрократизм ва қариндош-уруғчи-ликни тугатишга интилаверади; фанининг тажриба имко-ниятларини мустаҳкамлашга, кутубхоналар, ҳўжжатхона-ларни, ахборот техникасини ривожлантиришга қўлмакла-шаверади;

— аҳолининг барча табақалари маданий бойликлардан баҳраманд бўлишни таъминлашга, санъаткорнинг истеъдодини миллат бойлиги деб билиб, унга меҳрибонлик билан ёндашишга, СССР халқларининг маданий меросини ардоқлаб асрашга, ялпи эстетик маорифга, қишлоқнинг маданий қолоқлигини тугатишга;

— таълим, фан, маданият ва спорт соҳасидаги фаоли-ят тартибга солидиган қонун ҳўжжатларини ишлаб чи-қиш ва қабул этишга ҳаракат қилаверади.

САМАРАЛИ ИҚТИСОДИЁТ УЧУН

Иктимоний тараққиётнинг ишончли заминини яратиш иқтисодий муносабатларни демократизлашни, одамлар-нинг ташаббуси ва амалий фаолиятига чинакам эркинлик беришни, юксак унум билан меҳнат қилиш омиқларини ишга солишни талаб қилади. КПСС тақдим қилаётган иқтисодий тартибни қайта қуриш дастурининг моҳияти аини ана шунда.

Ҳўжайин бўлайлик, меҳнатсеварликни қайта тиклайлик. Партия мулкнинг хилма-хил ва тенг ҳўқуқли шакллари-ни вужудга келтириш ва ривожлантириш, уларнинг ўза-ро алоқалари ва эркин беллашуви учун шaroит яратиш зарур деб ҳисоблайди:

— Давлат мулки (умумиттифоқ, жумҳурият, коммунал мулк) расмий бюрократик мулкдан меҳнатқашларнинг ўза-ли амалдаги қонунлар асосида бошқарилган иктимоний мулкка айлантирилади; меҳнатқашлар жамоаларида давлат корхоналари ва мулкнинг ижарага олиш, саноят, савдо, хизмат кўрсатиш соҳаси объектларини сотиб олиш ҳўқуқи берилади; корхоналарни ташкил этишнинг акцио-нерлик шаклидан фойдаланилади;

— кооператив мулкнинг, жамоат ташкилотлари мулкни-нинг хилма-хил турлари, шунингдек мулкнинг аралаш шакллари ривожлантирилади;

— мулк шакллари таркибида халқ ҳаётини яхшилаш йўлида хизмат қила оладиган ва меҳнат билан топилад-гусусий мулк ҳам ўз ўрнини эгаллаши керак.

КПСС ёппасига мулкларнинг давлатдан ажратили-шига, мулкнинг бирор шаклининг мажбуран қабул қил-дирилишига қаршидир.

Бошқариладиган бозор сари. Халқ ҳўжалигини бошқа-ришнинг умрини яшаб бўлган бошқариш маъмурий буй-руқбозлик тартибнинг муқобили бозор иқтисодиётидир. КПСС бозорга босқичма-босқич ўтиш тарафдори бўлиб:

— бозор иқтисодиётига ўтишни таъминлайдиган қонун-ли ва ҳўқуқий нормалар ва воситалар ишлаб чиқишни тезлаштириш;

— мулк шаклларида қатъий назар корхоналарга, барча товар ишлаб чиқарувчиларга мустақиллик, омиқ-корликда эркинлик бериш, улар ўртасида соғлом ва ҳалол рақобатни ривожлантиришга ёрдам бериш; давлат бошқа-руви вазифаларини бевосита ҳўжалик фаолиятидан аж-ратиш;

— ишлаб чиқаришни, банк ва сугурта ишини, савдо-ни, илмий ишланмаларни монополиядан холи қилиш; кичик ва ўртача корхоналар шохбачалари ривожлани-ши қўллаб-қувватлаш;

— бозор муносабатларининг давлат томонидан бошқа-рилишини фуқароларнинг иктимоний ҳўқуқларини ҳимоя қилишга, халқ ҳўжалиги структурасини кенг қўламда ўз-гарттиришга, фан-техника ва экология дастурларини амал-га оширишга, жаҳон ҳўжалик алоқалари системасида мамлакат манфаатларининг таъминланишига қаратиш; магистрал транспорт, алоқа, энергетика соҳасида ҳамда мудофаа комплекси корхоналарида ҳўжалик ҳисоби қон-далари ва меҳнат жамоаларининг ўзини ўзи бошқариш қондалари асосида агона бозор доирасида давлат бошқа-рувини сақлаб қолиш;

— планлаштириш соҳасида иқтисодий ривожланишнинг стратегик истиқболларини ва давлат мақсади дастурла-рини, иқтисодиётни, давлат буюртмалари, нарх, амортиза-ция, боқхона сисёати орқали, солиқлар, қарзлар учун музд ва шу сингарилар орқали билвосита ишлаб чиқишга ўтиш.

— сўмнинг айирбошланадиган пулга ўтишини, иқтисо-диётнинг жаҳон бозорига монанд бўлишини таъминлаш, корхоналарнинг ташқи иқтисодий фаолияти учун қўлай шaroитлар яратиш; илгор технологияни жадал жорий этиш ва бозорни молларга серо қилиш мақсадида чет эл капиталини жалб қилиш зарур деб ҳисоблайди.

Бозор ва ҳимоя воситалари. КПСС бозорга ўтиш шун-чаки мақсад эмас, балки иктимоний муаммоларни ҳал этиш воситаси эканлигини назарда тутиб ва бу ўтиш салбий оқибатларга олиб келиши мумкинлигини ҳисоба олиб:

— молларнинг ва хизмат кўрсатишнинг чакана нарх-лари қайта қўриб чиқилиши муносабати билан аҳоли қўрадиган зарар ўрнини қоплаш; истисмол нархлари ўси-шига қараб аҳоли пул даромадлари индексациясининг ўзгарувчан тартибни жорий этиш;

— иш билан бандлик даражасини, иш билан таъмин-лаш ва касбга қайта тайёрлашнинг таширчан меҳаниз-мини яратиш; вақтинча ишсизлик, қайта тайёр-лаш ва касби ўзгартириш даврида нафақалар тўлашни жорий этиш;

— бозор муносабатларини тартибга солувчи қонунлар-га рию қилиниши устидан жамоатчилик ва давлат назо-ратини таъминлашни тақлиф қилади.

Деҳқончиликка оид сисёат. Бу сисёатда партия қуйидаги қондаларга амал қилади:

— ерга халқ депутатлари Советларининг эғалик қилиш ҳўқуқи, давлат, жамоа ҳўжаликлари ва якка ҳўжалик-ларнинг ерга эғалик қилиш ва ундан фойдаланиш ҳўқуқи ҳимоя қилинади;

— шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги иқтисодий муноса-батларда тенглик таъминланади;

— ерда ҳўжалик юрти-шга оид барча масалаларда бир-ор буйруқбозлик ва маъмуриятчиликка йўл қўйилмайди, деҳқон ўз ҳолига қўйиб берилади, иктимоний — колхоз ва совхоз ҳўжалигини ҳам, янгитдан қарор топаётган шах-сий, оила, ижара ҳўжаликларини ҳам ривожлантириш учун бир хил имкониятлар таъминланади;

— ҳўжалик юрти-нинг барча шакллари талаб-эҳ-тиёжларини ҳисоба олган ҳолда деҳқончилик соҳа-ти комплексининг моддий-техника замини устун даражада ривожланиши таъминланади;

— қишлоқлардаги ҳар бир аҳолига ёки қишлоққа бо-риб яшаш ва ишлаш истигини билдирган ҳар бир кишига ўз уин ва томорқаси бўлишига имкон яратилади; қиш-лоқнинг иктимоний ободончилиги яхшиланади, деҳқон меҳнати иктимоний жиҳатдан жоизбали ва иқтисодий жи-ҳатдан самарали меҳнатга айлантирилади.

ЧИНАКАМ ХАЛҚ ҲОКИМИЯТИ САРИ

Инсоний жамият ва ҳўқуқий давлат. Партия:

— инсон давлатни деб, давлат эса инсонни деб яшай-диган инсоний жамият тузулиши учун изчил қура-шади; барча иктимоний гуруҳ ва жамоалар ўз манфаатла-рини ифодалаш ва ҳимоя қилиш учун қонун қафолат ва амалий имконият беради;

— қандайдир синф, партия, гуруҳ, бошқариш бюро-кратиясининг диктатураси истисно қилинадиган ҳўқуқий давлатни мустаҳкамлаш учун қурашади, барча фуқаро-ларнинг давлат ва жамоат ишларида иштирок этишлари, ҳар қандай лавозимларни эгаллашларига имкон ярати-лади; давлат билан фуқаролар демократик йўл билан қабул қилинган қонуннинг сўзсиз устулиги ва барчанинг қонун олдидаги тенглиги шaroитида ўзаро масъулият билан боғлангандирлар;

— Конституция доирасида иктимоний-сисёий ташкилот-лар эркин муносабати тарафдоридир;

— умумий, тўғридан-тўғри, тенг сарлов ҳўқуқлари қондалари амалга оширилишининг тарафдоридир.

Биз демократияни фақат ҳўқуқ ва эркинлик деб эмас, шу билан бирга улар билан узвий боғланган фуқаролар масъулияти, қонунларга қатъий амал қилиш ва ўзини ўзи назорат қилиш деб тушунади.

Ҳокимиятнинг қонун чиқариш, ижроия ва суд ҳокими-ятларига бўлиниши чексиз ваколатларни қўлга киритиш-дан, ҳокимиятнинг суверенетум қилишлардан сақланиб, ҳўқуқлар ва масъулият соҳаларини аниқ белгилаб олиш имкони беради. Партия:

— қонун чиқариш жараёнининг демократик ва очиқ бўлишининг; барча даражалардаги Советлар нормалар яратиш ва назорат қилиш вазифалари тўла амалга оши-рилишининг, уларнинг ишончли молия ва моддий замини шакллантирилишини;

— Ижроия, фармойиш бериш органларининг фаолияти тўғрисида Советлар олдида ҳар йили ҳисобот бериб тури-лишининг; ижроия ҳокимияти фаолияти қонун доирасида жамоат назорати остида бўлишининг;

— суд ва прокуратура мустақил бўлиб, жамиятда улар-нинг мақоми оширилишининг, судлов қонунни тако-миллаштирилишининг, айбсизлик презумпциясига, одил судлов нормаларига ва ҳимоя қилиш ҳўқуқига қатъ-ий рию қилинишининг, ахлоқ тузатиш-меҳнат системаси ташсирчиллигининг; совет фуқаролигидан асоссиз тарзда маҳрум этиш ақлари бекор қилинишининг;

— конкурс асосида шаклландириган пухта, замонавий давлат аппарати тузилиб, у қонун доирасида ваколатли органлар ва жамоатчилик назорати остида бўлишининг тарафдоридир.

МАМЛАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ

Қуrolли низолар хавфи ҳозирча бор экан, мамлакатга ишончли мудофаа керак. Партия:

ИНСОНПАРВАР, ДЕМОКРАТИК СОЦИАЛИЗМ САРИ

(Давоми. Боши биринчи ва учинчи бетларда).

Ҳозирги замон шароитида барча даражалардаги Советларда партия фракциялари ва партияларнинг блоклар тузиш зарурати вужудга келдики, коммунистлар уларда иштирок этаётганларида ўз сайловчиларининг иродасига, КПССнинг дастурий мақсадларига амал қилишлари керак.

ПАРТИЯНИ ДЕМОКРАТИЯЛАШ

КПСС партия ички муносабатларини чуқур демократиялашмай туриб жамиятдаги ўз ролини бажара олмайди. КПСС маъмурий буйруқбозлик тартиби шароитида вужудга келган тарздаги демократик централизмни, ўта марказлашувни қатъиян рад этади, демократик қондаларни — сайлаб қўйиш ва алмашишни туриш, ошқоралик ва ҳисоб бериш туриш, овозликнинг қўйилган бўлиши, овозликнинг ўз қарашларини, шу жумладан партиянинг оммавий ахборот органларида ҳимоя қилиш ҳуқуқи тарафдоридир.

Партияда демократиялаш унинг барча аъзолари ва тузилмалари умумпартиявий ва регионал мунозаралар, референдумлар воситаси билан КПСС сиёсатини шакллантиришда иштирок этишларини; айрим коммунистлар ва гуруҳларнинг платформаларда ўз қарашларини ҳимоя қилиш ҳуқуқларини, партиянинг барча органлари ишда коллективчилик ва ошқораликни, танқид эркинлигини тақозо қилади. Партия ички муносабатларини ва партия фаолиятини чуқур қайта қуриш КПСС сафари демократик бирлигини таъминлашга, фракцияларга ажратилишнинг олдини олишга қаратилган.

Еш кучларни КПСС сафига жалб этиш партиянинг кадрлар таркибини ёшлар ҳисобига тўлдирish КПССни янгиланишнинг муҳим омилдир.

Бошланғич таъкилотлар — КПССнинг асосидир. Улар муайян шарт-шароити ҳисобга олиб, ўз органлари ва аппаратларининг фаолият вазибалари ва шакллари, тузилиши ва сонини, йиғилишлар, сиёсий тадбирлар ўтказиш дариёлигини ва тартибини мустақил белгилайдилар. Улар КПССга қабул қилишда тўла ҳуқуққа эгадирлар. КПСС Уставида қайд этилган ваколатлар доирасида улар қабул қилган қарорларни юқори таъкилотлар бекор қила олмайд.

Партия қурилишининг территориал-ишлаб чиқариш тартибига тузатишлар киритиш керак бўлади. Ишлаб чиқаришларда ва бошқа жамоаларда партия таъкилотларини сақлаб қолган ҳолда аҳоли истиқомат жойларидаги кучайиб бораётган сайловдои кураши аҳамиятини ҳисобга

олиб, кучли, фаол бошланғич-территориал таъкилотларга эътиборни кучайтириш зарур. КПСС аъзоси бошланғич ишлаб чиқариш, территориал таъкилотда ёки ҳар иккала таъкилотда иш олиб бориш ҳуқуқига эга. Ёндош тузилмалар — партия клублари, партия таъкилотларини секретарларнинг кенгашлари ҳамда мақсади, насб-қори, турли қизиқишларига қараб бошқа бирлашмалар тузиш ва уларнинг фаолияти учун эркинлик таъминланади.

Съезд армия, Давлат хавфсизлиги комитети, Ички ишлар миинистрлиги коммунистлар партияга оид бўлиш ва партия таъкилотларини тузиш, сиёсий фаолиятнинг бошқа шакллари олиб бориш ҳуқуқидан маҳрум этишни тўғри эмас, деб ҳисобламайди. Аммо бу таъкилотлар давлат-маъмурий органлардан, шу жумладан, Қуролли Кучлар, Ички ишлар миинистрлиги ва Давлат хавфсизлиги комитети шахсий таркибининг маънавий-сиёсий тарбияси билан шуғулланувчи ҳарбий-сиёсий органлардан ажратилиши керак.

Съезд партия комитетлари котибларини, партия анжуманларига делегатларини тўғридан-тўғри, одатда муқобиллик асосида, яширин овоз бериш йўли билан, номзодларин эркин кўрсатган ҳолда сайлаш тарафдоридир. Муайян сайлов тартибини коммунистлар белгилайди.

Партия назорати ҳам демократик бўлиши лозим. Марказий, жумҳурият, ўлка, вилоят, округ, шаҳар, район назорат органлари мустақил сайланиб, партия комитетларига қарам бўлмайдилар ҳамда фақат уларни сайлаган съездлар ва конференцияларда ҳисоб берадилар.

Сайлаб қўйилган партия органи белгиланган вазибаларни ҳал этиш учун таъкилий ва маслаҳат вазибалари бажарувчи аппаратни бюджет доирасида тузади.

Мустақиллик ва бирлик. СССР Иттифоқи янгиланаётган жараёнда иттифокдош жумҳуриятлар Компартияларининг мустақиллиги таъминланиши лозимки, бу мустақиллик КПССнинг асосий дастури ва Устав қондалари негизинда партия бирлиги билан диалектик тарзда узвий боғланган бўлади. Бу Компартиялар уларнинг дастурий ва норматив ҳужжатларини ишлаб чиқиш, ана шу ҳужжатларга биноан сиёсий, таъкилий, кадрларга оид, наشريёт ва молия-ҳўжалик масалаларини ҳал қиладилар, жумҳуриятларнинг давлат қурилиши, ижтимоий-иқтисодий ва маданий ривожланиши соҳасида партия йўлини ўтказадилар, бошқа, шу жумладан, чет эллардан партиялар ва ижтимоий ҳаракатлар билан алоқа боғлайдилар. Иттифокдош жумҳуриятлар Компартияларининг раҳбарлари КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси таркибига кирядилар. Жумҳуриятлар Компартияларининг Марказий Комитетлари, партия марказий раҳбар органларининг қарорига қўшилмасалар, масалани КПСС Мар-

казий Комитети Пленумида ёки КПСС Марказий Комитети ва Марказий назорат комиссиясининг қўшма пленумида муҳокама этилишини талаб қилиш ҳуқуқига эгадирлар.

ПАРТИЯ ВА ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИ

КПСС социалистик йўлни танлаган ҳаракатлар ва таъкилотлар билан ҳамкорлик қилишга, барча илгор ғоявий-сиёсий оқимлар билан мулоқот қилиш ва тенг ҳуқуқли асосида шериклик қилишга интиладилар. Партия улар билан сиёсий блоклар тузишга тайёрдир.

КПСС аъзолари қонун доирасида иш олиб бораётган оммавий ҳаракатларда қатнашадилар. Аммо партия коммунистларнинг шовинизм, миллатчилик, ирқчиликни, социализмга вид голларни тарғиб қилувчи бошқа партияларга, шунингдек, таъкилотларга аъзо бўлишга йўл қўйилмайди, деб ҳисоблайди.

КПСС ишчилар ва деҳқонлар ҳаракатлари қайта тикланишга, зиёдилар ижтимоий фаоллигини ривожлантиришга ёрдам беради.

КПСС касабга уюшмаларининг янгиланаётганини таъкиллайди, уларнинг меҳнаткашлар манфаатлари йўлида, меҳнаткашларнинг ҳуқуқлари ва эркинлигини ҳимоя қилиш йўлида фаол иш олиб боришга интилишини қўллаб-қувватлайди.

КПСС комсомолни ёшларнинг мустақил ижтимоий-сиёсий коммунистлик таъкилоти деб билади, ундан партия сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга оширишда бевосита иштирок этишини кутади. Партия ва комсомол таъкилотлари ўз муносабатларини сиёсий иттифокчилар сифатида қуришни ўрганишлари керак. Ёшларнинг янги таъкилотлари вужудга келишга ҳайрихоҳлик билан муносабатда бўлиш, уларнинг социалистик ва умумбашарий йўналишда шаклланишга, ёшларни халқ тақдирга дахлдорлик руҳида тарбиялашларига қўмаклашиш лозим. КПСС ўзининг барча таъкилотлари эътиборини ёшларга оид муаммоларга кескин буриб юборишга қаратади. Партиянинг ўз манфаатлари ҳам шунини тақозо қилади: ёшларнинг партиянинг истиқболи йўқ.

КПСС янги Программаси қабул қилинганга коммунистлар, партия таъкилотлари ва партия органлари ўз амали ишларида амал қилишлари керак бўлган йўналишларни қўйиб-назарий йўли ва сиёсий мақсади ана шулардан иборат. Съезд уларни қайта қуриш учун, жамиятнинг янгиланш учун қураётган мамлакатдаги барча демократик кучлар қўллаб-қувватлайдилар, деб умид қилади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXVIII съездининг РЕЗОЛЮЦИЯСИ

Демократик миллий сиёсат—халқлар ўртасидаги ихтиёрий иттифок, тинчлик ва аҳиллик йўли

КПСС XXVIII съезди халқларимиз иттифоқи жиддий таъкилот билан кечираётганлигини таъкиллайди. СССРда миллий эътиборларнинг ўткирлиги ва ҳал этилмаганлиги бошланган демократик жараёнларга чинакам хавф туғдиради, кескинлигининг янада кучайиши жамиятнинг пароканда бўлиши ҳамда жаҳондаги вазиятни беқарор қилиш аҳтимоли билан таҳдид этади.

Юз берган аҳолининг чуқур тарихий илдишлари бор. Миллий муносабатларнинг ленинча модели давлатларнинг халқлар ўз тақдирини эркин белгилашга асосланган қўйилган иттифоқини тузишни кўзда тутган эди. Бу йўлда, шубҳасиз, ютуқларга эришилди. Бироқ СССРнинг реал тузилиши Сталиннинг унитар давлатни тузиш тасаввурига мувофиқ амалга оширилди. Зўрлик билан давлат тузумидан маҳрум этиш, жумладан бутун-бутун халқларни бошқа жойга кўчириш, уларнинг иқтисодий ва маънавий манфаатларини меъсмаслик ҳоллари юз берди. Бунинг оқи батиди кўпгина халқлар яшайдиган табиий ва ижтимоий муҳит бузилди, уларнинг бекторкор маданиятларига путур етди, ўзаро озор ва эътирозларга олиб келди. Шунга қарамай, партия ҳужжатларида ва ташвиқотда СССРда миллий масаланинг ҳал қилинганлиги ҳақидаги шийор эълон қилинди.

Қайта қуриш тўғрисида вужудга келган ижтимоий янгиланиш жараёнлари кўп ҳолларда миллий тикланиш ва миллий ҳаракатлар табиий шаклини олди. Ана шу ҳаракатлардаги демократик кучлар барча миллатларга мансуб фуқароларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ва ўзини ўзи бошқаришга, ижтимоий турмуш шароитини яхшилашга, миллий маданиятларини сақлаб қолтириш ва ривожлантиришга қаратилган қонуний мунодаларини асос этирди. Бу ҳаракатлар бюрократик централизмга, унинг ижтимоий турмуш миллий шакллариининг ўзи қадриятли эканлигини ҳисобга олишга қодир эмаслигига жавобдир.

Бироқ тарихий адолатсизликлар тўғрисидаги хотира, демократик ўзгаришлар суръатларидан қаноатланмаслик, турмуш даражасининг пасайиб кетиши, ҳокимият тузилмаларининг тангликка учраганлиги, миллий тўғйлардан тор гуруҳларнинг манфаатлари ва гаразли манфаатлар йўлида жинояткорона фойдаланиш миллатлараро зиддиятларнинг ва марказдан узоқлашувчи тамойилларнинг кучайиши учун замин яратди.

Этник можаролар ҳозирнинг ўзайдаёқ жуда кўп одамларнинг қурбон бўлишига, ўз минггаб қочоқлар пайдо бўлишига олиб келди, жуда катта маънавий, сиёсий ва моддий зарар етказди, демократиялаш ва миллий тикланиш жараёнига ҳалокатли таъсир кўрсатмоқда. Агар иқтисодий вазиятда яхшиланши содир бўлмаса, районлар, вилоятлар, жумҳуриятлар ва регионал реал ўзини ўзи бошқариш амалга оширилмаса, миллий ҳаракатларда тоқатсизликка қаратилган йўл-йўриқлар сақланиб қолади, булар бўлса, агар миллий-шовинистик экстремизм тўхтаб қолмас, мамлакатимиздаги ўн миллионлаб фуқарони ва бутун жамиятини тагин ҳам жиддийроқ ларзалар ва фожиали даярлар кутмоқда.

Съезд таъкиллайдики, КПСС Марказий Комитети, Сиёсий бюро, айниқса сўнгги вақтда ишларнинг аҳоли ва айрим ўткир муаммолардан ташвишланиб, уларни ҳал қилиш йўлиларини излади. Шу билан бирга КПСС Марказий Комитети ва партиянинг олий раҳбарияти миллий сиёсат соҳасидаги бўлишлар ва зиддиятларнинг нақадар теранлигига ўз вақтида баҳо бера олмайди, уларнинг қайта

қуришининг боришига таъсирини олдиндан кўра билмади, ақидаларасилики бартафари етмоқда, воқеаларнинг олдини оладиган мултоқло янгича ёндашувларини ишлаб чиқа олмайди. Кўпгина партия комитетлари ҳам иқтилоий ўзгаришларга бошчилик қилишга, муаммоларни ҳал қилиш ва можароларни бартафари эътиборини миллий регионлар учун хос бўлган махсус йўллари ва усуллариини топишга тайёр эмасликлари маълум бўлиб қолди. Кўпгина коммунистлар байналмиллатчилик синовиға бардош бера олмадилар, миллатчи кучларнинг таъкилий бериладилар, миллий нишонқа гиж-гичловчи кишиларнинг давлатларига учини хавфли эканлигиға ишонтира оладиган далилларини келтира олмадилар. Бир қанча жумҳуриятларда сиёсий ташаббус миллий жамоат ҳаракатлари қўлиға ўтди, уларда демократик асослар кўпчиға шу ҳаракатлар раҳбарларининг шахсиятпарастликидан иборат сиёсий муддаолатига туташиб кетди.

КПСС XXVIII съезди юз берган воқеаликни ва унинг эҳтимом тутилган оқибатларини аниқ белгиллаб, мазкур соҳада сиёсий стратегияни тақлиф этишни юз берган аҳволдан чиқаришни йўли деб билади.

Ҳам ҳар бир халқнинг, ҳам шахсининг ўз йўлини эркин демократик танлаш асосида ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини сўзсиз тан олиш ана шундай стратегиянинг негизи бўлиши лозим.

Халқ партиянинг янги миллий сиёсатини, бизнинг ҳаракат дастурларимизини ва дастурий баёнотларимизини қўллаб-қувватлашни учун ижтимоий-иқтисодий ҳамда миллий-маданий муаммоларини ҳал этиш юзасидан аниқ иш олиб боришимиз зарур. Турмуш даражасини оширишда натижаларни кам-кам бўлсада, муттасил оқишмай қўйиб бериш, миллий тилга, маданиятга, ағъаналар ва урф-одатларга ҳурматини, фуқаролар ва халқлар ўртасидаги аҳиллигини тиклаш зарур.

Бу иш ўтимида ўз мақомидан ва тарихий Ватанидан маҳрум этилган кам сонли халқлар, майда миллатлар тақдир тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилишдан бошланши керак. Бу соҳада замонавий маърифатнинг ютуқларидан фойдаланиш имкониятлари кенгайтирилиб, ҳўжалик юртининг ағъанавий шакллариини сақлаб қолтишга, терри-ториялар ва улардаги ресурсларини, иқтисодий фаолият натижаларини тасарруф этишда алоҳида шароит яратишга қўмаклашадиган иқтисодий, ҳўқуқий ва экология тусидаги шўшиланиш чораларини кўриш зарур.

Съезд олий ҳокимият органлари томонидан қабул қилинган қатъон этилган ва тарихий Ватанидан кўчириб юборилган халқларнинг ҳўқуқларини тиклашга доир қарорлар реал бажарилиши учун курашади. Бу қарорлар мазкур территорияда яшовчи барча халқлар учун ўзаро маъбул бўлиб, иттифокдош жумҳуриятлар ва маҳаллий органларнинг аниқ-равшан режалари билан мустаҳкамланган бўлиши лозим. Шу тариқа амалда чинакам байналмиллатчилик ва инсонпарварлик кўрсатилди. Ана шу режалар қонун талабларига тўла мувофиқ равишда амалга оширилиши керак. Ҳозирги пайтда қочоқлар муаммоси ҳам кечиктириб бўлмайдиган аниқ чора-тадбирлар қуришни талаб қилади.

Бутун мамлакатда турли миллатларга мансуб ўнлаб миллион фуқаролар биргалликда яшайдилар. Айни шулар миллатлараро можароларнинг, мавжуд миллий — давлат тузиллишини ўзгариштириш юзасидан ўйламай-нетмай, шўша-шўшарлик билан қилинаётган ҳаракатларнинг қурбони бўлмоқда.

Марказий Комитет, иттифокдош жумҳуриятлар Компартияларининг Марказий Комитетлари сиёсий усуллардан ва қонун лойиҳаларини тақлиф этиш ҳўқуқидан фойдаланиб, мустақиллик қондаларининг амалга оширилиши барча фуқароларнинг ҳўқуқларини ҳимоя қилишни, жумҳуриятлар, ўлкалар, вилоятлар ва округлардаги ўзини ўзи бошқариш ва маданий муқорият программаларининг майда миллатларга ҳамда кам сонли халқлар ҳўқуқлари ва манфаатларини таъминлайдиган шакллариини ўз ичига олиши учун ҳамма ишларни қилишлари зарур.

Сўнгги вақтда қабул қилинган умумиттифок ва жумҳурият қонун ҳўжжатлариинг янги асосий муаммони — янги Иттифок шартномасини тайёрлаш ва тузиш муаммосини ҳал қилиш учун зарур шарт шароитларини яратди. Съезд янги Иттифок шартномасига мустақил давлатлар иттифоқи ҳисли асос қилиб олиш керак, деб ҳисоблайди, мустақил давлатлар иттифоқи шартнома тузган барча шерикларнинг реал тенг ҳўқуқчилигиға, шартномада қатнашувчилар мақоми аниқ белгиллаб қўйилишиға, Иттифок ва иттифокдош жумҳуриятлар ваколатлариини фарқлаб қўйилишиға, уларнинг ўртасидаги алоқалар хилма-хиллигиға, ихтиёрийлик ва ўзаро манфаатдорликка асосланиши керак. Барча миллий-давлат тузилмалари, жумладан муқориятлар ана шу жараёнинг тенг ҳўқуқли қатнашчилари бўлишлари лозим.

СССРни ўзгариштириб унитар давлатдан халқларнинг чинакам ҳамдўстлигиға айлантириш пухта ўйланган қарорларини ва мазсуулиятли ҳаракатларини талаб қилади. Бу жараён тезда ўтиши мумкин эмас: чуқри гап ўн миллионлаб одамларнинг ва қўллаб халқларнинг тақдирини ва тарихий йўли ҳақида бормоқда. Съезд ана шу даврда ҳам Иттифок ва жумҳурият ҳокимиятлари, ҳам барча ижтимоий сиёсий ҳаракатлар ва кучлар ақл-идрок ва сабр-бардош билан иш тутишлари, янги можароларга ва вазиятнинг беқарор бўлишиға олиб бориши мумкин бўлган ҳаракатларини истисно этишлари керак, деб ҳисоблайди. Бундай вазиятда марказ билан бир қаторда жумҳуриятлар ҳам фуқаролар жамияти ва миллий турмуш асосларини ташкил этиш ва таъминлаш учун масъулиятини ўз зиммаларига олишлари, яхши қўшичилик ва аҳилчиликнинг асрлар давомида орттирилган таърибасидан фойдаланишлари лозим. Съезд миллий муаммоларни ҳал қилишда зўравонлиқнинг ҳар қандай шакллариини қоралайди ва сиёсий воситалар ҳамда конституцион нормаларини барча можаролли вазиятларини ҳал қилишнинг бирдан бир йўли деб ҳисоблайди.

Миллий-экстремизм мафкурасига ва сиёсий амалиётига қарши курашни коммунистларнинг бурчиридир. Съезд ҳар қандай шовинизмни, русларга нафрат билан қарашини, антисемитизмни, миллий тоқатсизликни, камситиш практикисини ва ташвиқотини қатъиян қоралайди ҳамда давлат фуқароларнинг миллий кадр-қимматини ҳўрмат ва ҳимоя қилишини талаб этади.

КПСС XXVIII съезди делегатлари қабул қилинаётган қарорлар учун уларнинг тарихий масъулиятлари мезонини тушунадилар. Қийинчиликлар билан вужудга келаётган инсонпарвар ва адолатли жамият халқлар ўртасида тинчликни ва аҳиллигини таъминлашни шарт. Ақс ҳолда демократик социализм ва коммунистлар партиясининг истиқболи йўқ, ишонч учун ҳўқуқи йўқ. Фақат мамлакатли халқларнинг куч-райратларини бириштириб, ижтимоий турмушининг барча соҳаларини сифат жиҳатдан янгиллаб, жаҳон жамиятида ўзиниғза мунособ ўринни эғаллай оламиз.

СПОРТ

КУРАШ:

КУЧЛИЛАР ДАВРАСИДА

Калинин шаҳрида самбо кураши бўйича ўтказилган мамлакат чемпионатида вази-ларига кўра голландияликлар моқда. Мусобақада иштирок этаётган жумҳуриятимиз вакил-лари ҳам соғинали ўринларини эғаллашга ҳаракат қилишмоқда. Ҳозирча Р. Маширов 57 кил-огрამни вазилик полковник орасида бронза медалини кўла-га киритиб, кучлилар давраси-дан жой олди.

ФУТБОЛ:

ФАХРИЛИ УРИН

Биринчи лига коллективлари мамлакат чемпионатининг даст-лабки давраси якуновчи тур-уйинларини ўтказишди. «Пакта-кор» футболчилари Сухуми динамочиларини қабул қилиш-ди. Ҳайн майдон эғаларининг

устуниликда ўтди. Танафусга-ча Р. Гелвез икки марта дар-возани ишонига олиб, мухлис-ларни мамун этади. Ҳайинчи-кичи қисмида майдонга тушган О. Тиллаев яна бир тўп-киритиб, ғалабани мустаҳкам-лади. Шундай қилиб, пактакор-чилар ҳозирча ўнга ғалаба би-лан очколарини 24 тага етказиб, тўртинчи ўринга кўтари-лишди. Энди пактакорчилар «Кубани» командаси билан ке-чктирилган учрашувда ҳам муваффақият қозонишса, ма-вкелари янада мустаҳкамлани-ши мумкин.

Спарткичилар 29 очко билан пешқадам сифатида даврани қўллайдилар. «Металлург» 26 очко билан иккинчи бўлиб ту-рибди. Ставрополь динамочи-ларида 25 та очко бор. Иккин-чи дара ўйинлари август ойи бошларида бўлади.

Муҳаррир

Р. РАҲМОНОВ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Маданият вазирилик
А. ҚОДИРИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ
МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича бўш лавозимларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир: рус тили;
доцентлар: маданият-оқартув ишлари услубиёти (3), кутубхонашунослик, рус ва чет эл адабиёти, халқ чолгу асбоблари, маданият назарияси, эстетика, этика (1), омавий байрамлар режиссураси ва халқ ижодиёти, хор ди-рижёрлиги, социализм назарияси, мусиқа тарихи ва на-зарияси, рус тили;
катта ўқитувчилар: қаваскорлик театри ижодиёти ре-жиссураси (2), ўзбек тили, библиография, оммавий байрамлар режиссураси ва халқ ижодиёти (2), педагоги-ка ва руҳшунослик, болалар адабиёти ва болалар билан олиб бориладиган кутубхона иши;
ўқитувчилар: оммавий байрамлар режиссураси ва халқ ижодиёти (4), фуқаро муҳофаази ва тиббий тайёргар-лик (3).

Конкурс мuddати — 20 июлгача.
Қўйидаги манзилга мувожаат қилинсин: 700164, Тош-кент шаҳри, Високольт даҳаси, 3-сектор, 127 «А»-уй.
Телефонлар 62-04-63, 62-03-23.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус
таълим вазирилик
ТОШКЕНТ МАШИНАСОЗЛИК ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича
профессор-ўқитувчилар таркибидagi
бўш лавозимларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудирлар: социализм назарияси, ижтимоий фанлар (чет эллик талабалар билан ишлаш), физика, назарий ме-ханика, рус тили (чет эллик фуқаролар учун тайёрлов факультети), умумтаълим фанлари (чет эллик фуқаролар учун тайёрлов факультети), металл қирқувчи дастгоҳлар ва асбобдорлар, қишлоқ ҳўжалик машиналари, умумий иссиқлик техникаси ва гидравлика, умумий электр тех-никаси ва электроника;

доцентлар: олий математика (2), умумий электр техни-каси ва электроника, машинасозлик технологияси, қуёв ишлаб чиқариши машиналари ва технологияси (2), метал-ларга босим остида ишлов бериш, автоматлашган бошқа-рув системалари, пайвандлаш ишлаб чиқариш ускуналари: ва технологияси (0,5).

катта ўқитувчилар: олий математика (2), назарий ме-ханика, машинасозликда иқтисод ва уни ташкил қилиш, фалсафа (ўзбек тилида);
ассистент: пайвандлаш ишлаб чиқариши ускуналари ва технологияси.

ЧИРЧИҚ ШАҲРИДА
доцентлар: физика ва олий математика (олий матема-тика фани бўйича ўзбек тилида ўқитиш билан);
катта ўқитувчи: ижтимоий фанлар (социализм назария-си фани бўйича ўзбек тилида ўқитиш билан).

НАМАНГАН ШАҲРИДА
мудирлар: сиёсий тарих (фан доктори, профессор), ме-ханализмлар ҳамда машиналар ва машина деталлари, шаҳар ва автомобиль транспортини ишлатиш;
профессор: сиёсий тарих;

доцентлар: қурилиш ишлаб чиқариши технологияси, ишлаб чиқариш иқтисоди ва уни ташкил қилиш (2), мате-риаллар қаршилиги ва қурилиш механикаси, сиёсий иқ-тисод, қишлоқ ҳўжалик қурилиши, саноат ва фуқаро қу-рилиши;

катта ўқитувчилар: ишлаб чиқариш иқтисоди ва уни ташкил қилиш, умумий кимё, қишлоқ ҳўжалик қурилиши, қурилиш ишлаб чиқариш технологияси.

Конкурс мuddати — 20 июлгача.
Ҳўжжатлар қўйидаги манзилга юборилсин: Тошкент шаҳри, Пахтакор кўчаси, 3-уй, 39-хона.

ЖУМҲУРИЯТ РУС ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ
ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича профессор ўқитувчилар
таркибидagi бўш лавозимларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир: чет тиллари (инглиз тили);
доцент: чет тиллари (немис тили);
катта ўқитувчилар: фалсафа, фуқаро муҳофаази, 2-рус тили амалий курси, чет тиллари, сиёсий тарих, рус тилшунослиги;

ўқитувчилар: сиёсий тарих (2), совет адабиёти, жисмо-ний тарбия ва спорт, чет эл адабиёти, сиёсий иқтисод, пе-дагогика ва руҳшунослик (4), тарбиявий иш услубиёти, рус тили ва адабиёти ўқитиш услубиёти (3), рус адабиё-ти, 3-ҳозирги замон рус тили (3), 1-ҳозирги замон рус ти-ли, нутқ пропедевтикаси ва уни ривожлантириш (4), нутқ маданияти ва таълимнинг техниканги воситалари, СССР халқлари адабиёти, 1-рус тили амалий курси (4), 2-рус ти-ли амалий курси (3), рус тили тарихи ва диалектология-си, рус ва ўзбек филологияси, фалсафа.

Конкурс мuddати — 20 июлгача.
Манзиллими: 700110, Тошкент шаҳри, Академик Реше-тов кўчаси 4-уй. Телефон: 75-83-11.

Ўзбекистон ССР